

WARNISZKI, okolice Mejkszt na Smołwieńcszyźnie

Zuzanna Litwińska, 1917 roku urodzenia

1 piosenka

Nad brzegiem rzeczki coś płynie / Biedna sierota siedziała, / a z oczu biednej sieroty / łzy na murawe spadały.

Siedziała i wianki wiła, / co zwija, na wode rzuci /biedna sierota nuciła, / że ojciec z matką nie wróci.

Tu mojej mamy mogiła, / brata na wojnie zabili, / ojciec utonął w tej rzece, / a ja sierota na świecie.

Wtem nadszedł rycerz, / płaczonko dziewice... / czego ty płaczesz dziewczeczko / co za przyczyna w twym żalu?

Tu mojej matki mogiła, / brata na wojnie zabili, / ojciec utonął w tej rzece, / a ja sierota na świecie.

Nie płacz dziewczeczko kochana, / ja twoim mężem zostanę, / ja twoim mężem zostanę, / i opiekunem na zawsze.

Dzieweczka mówi i zbladła: / Jam tego szczęścia nie pragnę, / ja jestem biedna sierota, / nikt we mnie się nie zakocha.

1 daina

Ant upelės tekančios kranto / vargšė našlaitė sėdėjo, / o iš akių vargšės našlaitės / ašaros ant žolės byrėjo.

Sėdėjo ir vainikus pynė, / ką nupina, vandenin meta, / vargšė našlaitė niūniavo, / kad tėvas su motina nebegrįš.

Čia mano mamos kapas, / brolis žuvęs kare, / tėvas nuskendęs šioj upėj, / o aš našlaitė pasaulų šiame.

Tada užtiko jodamas riteris / verkiančią mergelę... / Ko tu verki, mergele? / Kas tau sielvartą kelia?

Čia mano mamos kapas, / brolis žuvęs kare, / tėvas nuskendęs šioj upėj, / o aš našlaitė pasaulų šiame.

Neverk, mergele mylima, / aš būsiu tavo vyras, / aš būsiu tavo vyras, / ir globėjas visiems laikams.

Mergelė sako išbalusi: / Aš tokios laimės nenoriu, / aš esu vargšė našlaitė / ir niekas manęs nepamils.

2 piosenka

Tam na cmentarzu, przy mogilniku / klenczy dziewczyna przy swym pomniku. / Klenczy i klenczy i rzewnie płaczy, / kogo kochałem, wiecej nie zobacze.

Przychodzi do niej pienkny młodzieniec / „Powiedz, dziewczyno, dla kogo ten wieniec? / A czy już ojciec zeszed z tego świata? / Czy ci na wojnie zabili brata?“

„Ani mój ojciec zeszed z tego świata, / ani na wojnie zabili brata, / tylko moj luby leży w tym grobie, / ja jego wieńcem przyozdobie.“

„Powiedz, dziewczyno, czy to tak należy, / czy to na świecie brak jest młodzieży?“ / Chociaż na świecie dosyć jest młodzieży / ja tego kocham, co tu w grobie leży“.

2 daina

Ten kapinėse prie kapelio / klūpo mergelė prie savo paminklo. / Klūpo ir klūpo, ir visąlaik verkia, / kurį mylėjau, to neberegėsiu.

Ateina prie jos dailus jaunikaitis / „Sakyk, mergele, kam tas vainikas? / Ar jau tėvas ši pasaulį paliko? / O gal brolis per karą žuvo?“

„Nei mano tėvas šį pasaulį paliko, / nei mano brolis per karą žuvo, / tik mano mielasis guli šiame karste, / tuojau papuošiu jį vainiku.“

„Sakyk, mergele, ar šitaip reikia, / negi jaunimo trūksta pasauly?“ / „Nors ir netrūksta jaunimo pasauly, / aš myliu tą, kuris šiame karste guli.“

3 piosenka

Nad brzegiem morza w ubodzej chatce / gdzie sień gruskawy(?) ukrywa, / malutki synek siedzonc przy matce / tak sień on do niej odzywa:

„Droga mamó, gdzie nasz jest ojciec / czemuż on do nas nie wraca?/ Może by była zdrowszon, bogatszą / I milszon była ci praca?“

„Ach, drogi synku, ty nie masz ojca / zginół pod tymi falami, / tylko na niebie ta Świenta Trójca / czuwa, ach, czuwa nad nami.

Twoj ojciec, synu, był na okrencie / wpierw majtkiem, potem sternikiem, / a kiedy okrent zerwał z kotwicy / wóczas on był przewodnikiem.

On pierszy skoczył, złożył kotwice, / aby sień okrent oddalił. / Chociaż sam zginół w silnym momencie / okrent i ludzi ocalił.“

„Ach, droga mamó, pojdem na okrent, / zgodzen sień na robotnika. / Może mnie przyjmio – ja im opowiem, / że jestem synem sternika.“

„Idź, drogi synku, i szukaj szczeńścia, / szczeńścia w wód sinim odmeńcie. / Nie zapominaj o mnie, sierocie, / że ja sień tutaj tak mencze.

Masz, drogi synu, ten mały krzyżyk / to jest pamiontka od matki. / A jak ci beńdzie tensknota dokuczać, / wracaj, ach, wracaj do matki (bis).

3 daina

Prie jūros kranto skurdžioj trobelėj, / kur krinta kriaušės šešėlis, / mažas sūnelis sėdėdamas prie motinos / šitaip jos klausinėjo:

„Brangi mamyte, kur mūsų tėvas, / ko jis pas mus negrįžta? / Gal būtum tada turtingesnė, sveikesnė / ir darbas tau mielesnis?“

„Mielas sūneli, tu neturi tėvo, / pražudė jį tos bangos, / tiktai Šventoji Trejybė danguj / globoja mus ir saugo.

Tavo tėvas, sūnau, buvo laive / pirma jūreivis, paskui vairininkas, / o kai laivui nutrūko inkaras, / tapo jis kapitonu.

Jis pirmas šoko, inkarą stvėrė, / kad laivas tolyn nuplauktų. / Nors pats ir žuvo tą pat minutę, / žmones ir laivą išgelbėjo.“

„Ak, miela mama, eikim į laivą, / gal tiksiu už darbininką. / Gal mane priims – jiems pasakysiu, / esąs sūnus vairininko.“

„Eik, sūnau mielas, ir ieškok laimės, / laimės mėlynų vandenų sūkuriuos. / Nepamirški ir manęs, našlaitės, / kaip aš čionai kankinuos.“

Imk, sūnau mielas, mažą kryželį, / tegu jis tau mamą primins. / O jei ilgesys tave kamuos, / grįžk, ak sugrįžk tu pas ją.

4 piosenka

Och, ten młodzienciec, / co się chciał prentko ożenić. / Kochanie zbronili, pary rozłączyli, / kazali mu we świat iść.

Gdy młodzienciec ze świata powraca / chciał swojon lube nawiedzić. / Spojrzał poza okna, ujrzął matka smutna, / zaczęło mu serce bić.

„Matuś moja ukochana, / a gdzie córusia twoja?“ / „Wczoraj minoł tydzien jak jon pochowała/ teraz po niej smutek mam.“

„Matuś moja, matusiu kochana, / a gdzie ona schowana?“ / „Na cmentarzu leży, trzeci grób od wieży / w grobie trzy róży.

Trzy róży czerwone bardzo zasmuczone / tobie bendo świadkami.“ / I młodzienciec na cmentarz przychodzi, / bramy mu otwierają.

Bramy otwierajom, róże sień skłaniają / tu twa luba spoczywa. / “Kaziu moja, Kaziu ma kochana / przemów do mnie słoweńka.”

“Chodzić bym chodziła, mówić bym mówiła- / mam serduszko zatrute.” / Nieszczęśliwi te rodzice, co kochanie zbraniają/ kochanie zbraniają, pary rozłanczają / I do grobu spendzają.

4 daina

Ak, tas jaunikaitis / greitai vesti norėjo. / Mylėti jam uždraudė, porą išskyrė, / į pasaulį eiti liepė.

Grižta jaunikaitis, pabuvęs pasaulų, / nori aplankyti savo mylimiausią. / Žvelgia pro langą, regi motiną liūdną, / pradėjo jam širdis daužytis.

„Motinėle mano mieloji, / o kurgi tavo dukrelė?“ / „Vakar suėjo savaitė, kai ją palaidojau, / dabar jos liūdžiu.“

„Motinėle mano, motinėle miela, / o kurgi ji palaidota?“ / „Kapinėse guli, trečias kapas nuo bokšto, / ant kapo trys rožės.

Trys raudonos rožės, labai nusiminusios, / tau bus liudininkės.“ / Ir jaunikaitis į kapines nueina, / jam vartus atidaro.

Vartus atidaro, rožės jam lenkiasi, / čia tavo mieloji ilsisi. / „Kazia mano, Kazia mylimoji, / ištark man žodelį.“

„Vaikščioti vaikščiočiau, kalbėti kalbėčiau, / bet mano širdelė užnuodyta.“ / Nelaimingi tie tėvai, kurie mylėti draudžia, / mylėti draudžia, poras išskiria / ir į kapus nuvaro.“

5 piosenka

Chodziła matka po grobowym cieniu/ usłyszała w grobie głosy na jenczenie:/“A czy tobie, synu, cienżka ta mogiła?/Albo ci grobowa deska jest niemiła?”

“Żal mi kochaneczki, z grobu nie porusze / a jak ona płacze, to mi boli dusza. / A jak ona płacze i wcionż mnie wspomina,/ oto ciało w grobie, matko, twego syna.

A przy głowie mojej białe róży sadzie,/a przy nogach moich strumyk przyprowadzę. / Niechaj ona idzie, białe roncżki myje /może choć ta woda do mnie tu przypłynie.

Dwa serca złonczone, klucz rzucony w morze / nikt nas nie rozłonczył, tylko Ty, o Boże !
(2 razy)

5 daina

Vaikštinėjo motina kapinių pavėsy, / išgirdo kape balsus ir aimanas: / „Ar tau, sūnau, sunkus tas kapas? / O gal karsto lenta nesmagi? “

„Gaila man mylimosios, iš kapo nepasijudinsiu, / o kai ji verkia, skauda man sielą. / O kai ji verkia ir nuolat mane mini, / motin, kape tai kūnas tavo sūnaus.

O man prie galvos baltas rožes sodina, / o man prie kojų šaltinėlj kasa. / Tegu ji ateina baltų rankelių mazgoti, / gal nors tas vanduo iki manęs atbėgs.“

Dvi širdys surakintos, raktas į jūrą įmestas, / niekas mūsų neiškirs, tiktai tu, o Dieve!

6 piosenka

W pogodny wieczór Świentego Jana / cicha pogoda z wieczora. / Na tym pagórku¹ siedziła matka / trzymała córkem zemdlonom.

“Nie płacz, Anielciu, nie płacz, kochana / nie jeden Leon na świecie.” / „Chociaż on u nas nie czensto bywa / jednak, jak wróci - nie rzuci.”

Leon przyjeżdża, a tu po ślubie, / wszyscy już goście tancujon. / A jego Anielcia na innym łonie / innym jej usta całuje.

“Leonie drogi, wracaj do domu, / dla nas już pościel nasłana. / Tam przy dolinie, gdzie strumyk płynie, / tam dla nas pościel gotowa.”

¹ Plg. liet. *pakalnė*.

6 daina

Giedrą Švento Jono vakarą / ramus oras vakare. / Pakalnėje sėdėjo motina, / laikė dukrą apkabinusi.

„Neverk, Anele, neverk, mieloji, / ne vienas Leonas pasaulyje.“ / „Nors jis pas mus retai būna, / tačiau kai grįš – nepames.“

Leonas grįžta, o čia jau po šliūbo, / visi jau svečiai šoka. / O jo Anelė kito glėbyje, / kitas jai lūpas bučiuoja.

„Leonai mielas, grįžki namo, / ten mums jau patalas paklotas. / Ten prie slėnio, / kur šaltinis čiurlena, / ten mums patalas paruoštas.“

7 piosenka

Na starym zamku, tam koło wieży, / gdzie biały gołomb siadywał, / tam młody żołnierz stojonc na warcie / <...>

“Biały gołombiu, ulżyj cierpienie, / polec tam w dal na Ukraine. / Zobacz, co moja luba porabia, / przynieś mi od niej nowine.”

Biały gołombiu, słyszonc te słowa / poleciał w dal na Ukraine. / Chconc zaspokoić serce żołnierza / przynióś mu smutnon nowinen.

“Ach, moj żołnierzu, próżne tve troski / daremno serce tak bije. / Trzy lata temu, jak twoja luba / z innym kochankiem już żyje.”

Młody ten żołnierz, słyszonc te słowa, / znowuż sien o broń opiera. / Przykłada bagnet do serca swego / sam sobie życie odbiera.

Młody żołnierzu, biedny tułacz, / czemuż tak marnie umierasz? / Za takom szelme, co jom pokochałeś / sam sobie życie odbierasz. (2 razy)

7 daina

Senoje pilyje, ten, prie bokšto, / kur baltas balandis tupėdavo, / ten jaunas kareivis, stovėdamas sargyboje [...].

„Baltas balandi, pasitarnauk kantriai, / nulėk ten toli, į Ukrainą. / Pažiūrėk, ka mano mieloji veikia, / parnešk man nuo jos naujienų.“

Baltas balandis, išgirdęs tuos žodžius, / nulėkė ten toli, į Ukrainą. / Norėdamas nuraminti kareiviui širdį, / parnešė jam liūdną naujieną.

„Ak, mano kareivi, veltui tavo rūpesčiai, be reikalo širdis taip plaka. / Jau treji metai, kai tavo mylimoji / su kitu mylimuoju gyvena.“

Jaunas kareivis, žodžius tuos išgirdęs, / vėl į ginklą atsirėmė. / Glaudžia jis durklą prie savo širdies, / pats sau gyvybę atima.

Jaunas kareivi, vargšas klajūne, / kam taip beprasmiškai miršti? / Dėl tos nenaudėlės, kurią pamilai, pats sau gyvybę atimi.

8 piosenka

Znam ja jeden pienkny zamek, / gdzie ma luba przebywa. / Ona siedzi za białym stolikiem, biała chustka wyszywa. /

“Pośpiesz, pośpiesz, moja droga / białom chustke wyszywaj. / Bo my biedni, biedni wojownicy / w szarym polu musim stać.

W rzendzie stoim jako skała, / w rzendzie stoim jako mur. / Wnet przyleci kula rozpalona / i wyrzuci z rzendu precz.

Już mnie z rzendu wyrzuciła, / do szpitala wiozon mnie. / Piszen listek do swej najmilejszej, / że ja jestem raniony.

Prawa renka ustrzelona, / lewa noga odcienta. / Popatrzajcie, moje najmilejsze, / jaka wojna zacięta.” (2 razy).

8 daina

Žinau vieną gražią pilį, / kur gyvena mano mylimoji. / Ji sėdi prie balto stalelio, / baltą nosinaitę siuvinėja.

„Paskubėk, paskubėk, mano brangioji, / baltą nosinaitę siuvinėk. / Nes mes vargšai, vargšai kareivėliai / pilkame lauke turim rikiuotis.

Stovim eilėmis kaip uola, / stovim eilėmis kaip mūras. / Jei net atlėks kulka įkaitusi, / ji atšoks nuo mūsų eilės.

Jau mane iš eilės išmetė, / veža mane į ligoninę. / Rašau laiškėlį savo mieliausiajai, / kad esu sužeistas.

Dešinė ranka pašauta, / kairė koja nukirsta. / Pažiūrėkite, mano mieliausieji, / koks karas pradėtas.“

9 piosenka

“Powiedz, wierzbo, mi, wierzbino, / z kim ja wienksze szczeńście mam. / Czy z gitaro, czy z dziewczyno, / bo ja tego nie wiem sam.”

Czy milszy śpiew, czy czarna brew, / struny głoś, czy czarny włos. / Nie wiem sam, / Kocham i gram (2 razy).

Može równo drogie obie, / serce myśli, oczy strun. / Po połowie wzienleś sobie. / Mnie żyć tylko dla nich dwóch. / Dla ciebie śpiew beńdzie, mój śpiew / Gitary łyzy i tenskne sny. / Ja nie wiem sam, / Kocham i gram (2razy).

9 daina

„Pasakyk man, gluosni, gluosneli, / su kuo aš didesnę laimę patiriu, / ar su gitara, ar su mergele, nes aš pats to nežinau.“

Ar malonesnė daina, ar juodi antakiai, / stygų skambesys ar juodi plaukai.

Nežinau pats, / myliu ir groju.

Gal vienodai brangios abi, / svarsto širdis, / stygų akys. / Po pusę pasiėmei sau. / Man gyventi tik dėl jų dviejų. / Tau bus daina, mano daina, / gitaros ašaros ir ilgesingi sapnai.

Aš nežinau pats, / myliu ir groju.

10 piosenka

Tam zaszło czerwone słoneczko, / Za zielonym gajem. / Tam nasi polścy szeregowie / Na wojenke jadom.

Złonczyli sien do jednej gromady, / raduje sien serce. / Aby obstawili całe Prusy Wśchodnie, / Niemieckie granice.

Prosze Boga, ty dziewczyno droga, / a mnie dopomoż Bóg. / Aby jak najprendzej z niemieckiej granicy / Do domu wrócić mu. (2 razy)

10 daina

Ten nusileido raudona saulelė / už žalio šilo. / Ten mūsų lenkų eiliniai / į karužę joja.

Susijungė į vieną būrį, / džiaugiasi širdis, / kad užimtų visus Rytų Prūsus, / vokiečių sieną.

Prašau Dievo, tu miela mergele, / o man tepadeda Dievas, / kad kuo greičiau nuo vokiečių sienos / grįžtų jis namo.